СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ
„ДИМИТЪР А. ЦЕНОВ“
СВИЩОВ

Катедра „Индустриален бизнес
и предприемачество“

СБОРНИК

с доклади от кръгла маса

ИНДУСТРИАЛНИЯТ БИЗНЕС И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО В УСЛОВИЯТА НА ГЛОБАЛНИ ТРАНСФОРМАЦИИ

16 октомври 2026 г.

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

Сборник с доклади от кръгла маса:

ИНДУСТРИАЛНИЯТ БИЗНЕС И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО В УСЛОВИЯТА НА ГЛОБАЛНИ ТРАНСФОРМАЦИИ

16 октомври 2026 г.

Академично издателство „Ценов“
Свищов, 2026

Организационен комитет:
доц. д-р Сергей Найденов
гл. ас. д-р Явор Станев
гл. ас. д-р Ивайло Костов
ас. д-р Александър Личев

Редакционен съвет:
Проф. д-р Атанас Атанасов
проф. д-р Анета Денева
проф. д-р Любчо Варамезов
доц. д-р Сергей Найденов
доц. д-р Искра Пантелеева
доц. д-р Емил Николов

Рецензенти:
проф. д-р Анета Денева – *Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов*
проф. д-р Любчо Варамезов – *Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов*
доц. д-р Сергей Найденов – *Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов*
доц. д-р Искра Пантелеева – *Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов*
доц. д-р Емил Николов – *Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов*

Сборникът с пълните текстове на докладите е изготвен и публикуван в рамките на дейностите по повод 90-годишнината на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Авторите носят цялата отговорност за изразените мнения и становища, за обосноваността, достоверността и оригиналността на своите материали.

© Академично издателство „Ценов“ – Свищов

ISBN 978-954-23-2692-2

D. A. TSENOV ACADEMY OF ECONOMICS

Collection of Papers from the Round Table:

INDUSTRIAL BUSINESS AND ENTREPRENEURSHIP AMIDST GLOBAL TRANSFORMATIONS

16 October 2026

Academic Publishing House „Tsenov“
Svishtov, 2026

Organising committee:
Assoc. Prof. Sergey Naydenov, PhD
Head Assist. Prof. Yavor Stanev, PhD
Head Assist. Prof. Ivaylo Kostov, PhD
Asst. Prof. Alexander Lichev, PhD

Editorial committee:
Prof. Atanas Atanasov, PhD
Prof. Aneta Deneva, PhD
Prof. Lyubcho Varamezov, PhD
Assoc. Prof. Sergey Naydenov, PhD
Assoc. Prof. Iskra Panteleeva, PhD
Assoc. Prof. Emil Nikolov, PhD

Reviewing committee:
Prof. Aneta Deneva, PhD – *D. A. Tsenov Academy of Economics – Svishtov*
Prof. Lyubcho Varamezov, PhD – *D. A. Tsenov Academy of Economics – Svishtov*
Assoc. Prof. Sergey Naydenov, PhD – *D. A. Tsenov Academy of Economics – Svishtov*
Assoc. Prof. Iskra Panteleeva, PhD – *D. A. Tsenov Academy of Economics – Svishtov*
Assoc. Prof. Emil Nikolov, PhD – *D. A. Tsenov Academy of Economics – Svishtov*

Full paper proceedings book is designed and published as part of the activities under the 90th anniversary of the D. A. Tsenov Academy of Economics – Svishtov.

All authors are fully responsible for the views and opinions expressed, as well as for the validity, reliability, and originality of their papers.

© Academic Publishing House „Tsenov“ – Svishtov

ISBN 978-954-23-2692-2

СЪДЪРЖАНИЕ

КАЧЕСТВОТО КАТО КАТЕГОРИЯ **10**
Анета Денева

МАНИПУЛИРАНЕТО НА РАБОТНОТО МЯСТО – ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА СТУДЕНТИТЕ **19**
Венета Христова

СОЦИАЛНИЯ КАПИТАЛ КАТО ФАКТОР ЗА ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИЯ УСПЕХ – ЕМПИРИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ СРЕД МЛАДИ БЪЛГАРСКИ ПРЕДПРИЕМАЧИ **34**
Любчо Варамезов, Любомир Николов

ТЕОРИИ И МОДЕЛИ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИЯ УСПЕХ **42**
Любчо Варамезов, Любомир Николов

УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИЯ ФАКТОР В ГРАЖДАНСКАТА АВИАЦИЯ **49**
Галина Тодорова

ПРЕДПОСТАВКИ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВЕНИ ПРЕДПРИЯТИЯ КАТО ДОСТАВЧИК НА МАЛКИ ТЪРГОВСКИ ФИРМИ **55**
Даниел Павлов, Виолета Янколова-Али

ОТ ЧОВЕКОЦЕНТРИЗЪМ КЪМ КОГНИТИВНА АВТОНОМИЯ – КОНЦЕПТУАЛИЗИРАНЕ НА ИНДУСТРИЯ 6.0 В ЕРАТА НА ИЗКУСТВЕНИЯ ИНТЕЛЕКТ **60**
Емил Николов

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ ИНОВАЦИИ ЧРЕЗ КРЪГОВИ МОДЕЛИ – НОВИ БИЗНЕС ВЪЗМОЖНОСТИ В УСЛОВИЯТА НА ГЛОБАЛНИ ТРАНСФОРМАЦИИ **73**
Искра Пантелеева

РОЛЯТА НА ИНТЕЛИГЕНТНИТЕ ЦИФРОВИ ЕКОСИСТЕМИ В ДИГИТАЛНАТА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ **80**
Кремена Маринова-Костова

ТЕХНИЧЕСКИЯТ ПРОГРЕС И ИНОВАЦИИТЕ ВЪВ ФИЛОСОФСКИ КОНТЕКСТ **86**
Пламен Павлов

ДИГИТАЛНИ ИНОВАЦИИ В ОТЧИТАНЕТО НА УСТОЙЧИВОСТТА И УПРАВЛЕНИЕТО НА РИСКА В ИНДУСТРИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ **95**
Радосвета Кръстева-Христова

ПРЕКИТЕ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ -КРИТИЧЕН ПРЕГЛЕД И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА В УСЛОВИЯТА НА ПЪЛНОПРАВНО ЧЛЕНСТВО В ЕВРОЗОНАТА **103**
Сергей Найденов, Добрин Ганчев

ВЛИЯНИЕ НА ДИГИТАЛНИТЕ ТЕХНОЛОГИИ В ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ ВЪРХУ ЕЛЕКТРОННИТЕ ПРОДАЖБИ: ЕВРОПЕЙСКО СРАВНИТЕЛНО ПРОУЧВАНЕ **114**
Симеонка Петрова

СТРУКТУРНИ ПРОМЕНИ НА ВЪГЛЕРОДНИТЕ ЕМИСИИ ПО ИЗТОЧНИЦИ НА ЗАМЪРСЯВАНЕ **123**
Стела Касабова

РАЗВИТИЕ НА ЕЛЕКТРОННАТА ТЪРГОВИЯ В ПРЕДПРИЯТИЯТА ОТ ПРЕРАБОТВАЩАТА ПРОМИШЛЕНОСТ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2016–2025 г. **131**
Зоя Иванова

ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА ПРОИЗВОДСТВЕНИТЕ ПРОЦЕСИ В ИНДУСТРИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ **141**
Ивайло Костов

ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА СЛАБИТЕ МЕСТА В ИНСПЕКТИРАНИЯ ОБЕКТ **149**
Надежда Цветкова

IMPROVEMENTS IN ENTERPRISE OPERATIONS MANAGEMENT RESULTING FROM THE APPLICATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE **156**
Stefan Kalpachev

ОПТИМИЗИРАНЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ С БИОЛОГИЧНИ РЕСУРСИ **163**
Цветелина Кабакчиева

ПРЕКИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ В БЪЛГАРИЯ - ДИНАМИКА И ЗНАЧЕНИЕ ЗА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ **169**
Явор Станев

РАЗВИТИЕ НА ПАМУКОПРОИЗВОДСТВОТО В БЪЛГАРИЯ **176**
Александър Личев

ОСНОВНИ ПОДХОДИ ЗА КЛАСИФИКАЦИЯ НА ТРУДОВАТА МОТИВАЦИЯ В КОНТЕКСТА НА МРЕЖОВОТО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ В ОРГАНИЗАЦИЯТА **185**
Анелия Станева

РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ В СЪВРЕМЕННАТА ИКОНОМИКА – ОБХВАТ И СЪДЪРЖАТЕЛНИ КОМПОНЕНТИ **191**
Деница Гъркова

ОРГАНИЗАЦИОННО УЧЕНЕ И ESG ИНТЕГРАЦИЯ ЧРЕЗ ИГРОВО-БАЗИРАНО ОБУЧЕНИЕ **198**
Десислава Белева-Димитрова

ПРИЕМЪТ НА ЧУЖДЕСТРАННИ СТУДЕНТИ В УСЛОВИЯТА НА ГЛОБАЛНА КОНКУРЕНЦИЯ: ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И КОНТРОЛНИ МЕХАНИЗМИ **208**
Диана Маринкова

ИНОВАЦИОННО РАЗВИТИЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА В УСЛОВИЯ НА ПРЕХОД КЪМ ИНДУСТРИЯ 5.0 ..... **214**
Захари Пенев

ОСОБЕНОСТИ НА ИНДУСТРИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ В СЪВРЕМЕННАТА ИКОНОМИКА **222**
Калин Борисов

ТЕОРЕТИЧНИ МОДЕЛИ ЗА ИНОВАЦИОННО РАЗВИТИЕ НА ИНДУСТРИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ **230**
Калин Борисов

АНАЛИЗ НА НОРМАТИВНАТА БАЗА И НА КОЛИЧЕСТВАТА ПУСНАТО НА ПАЗАРА ЕЛЕКТРИЧЕСКО И ЕЛЕКТРОННО ОБОРУДВАНЕ **237**
Калин Карев

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ПЕРСПЕКТИВИ ПРЕД ПРОЕКТНОТО ФИНАНСИРАНЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ СЕКТОР В БЪЛГАРИЯ **248**
Мария Иванова Павлова-Кондрова, Любка Минчева Илиева

ПАЗАРНО РАЗВИТИЕ НА БИОБАЗИРАНИТЕ ИНДУСТРИИ В УСЛОВИЯТА НА ГЛОБАЛНИ ТРАНСФОРМАЦИИ **255**
Преслав Георгиев

УПРАВЛЕНИЕ НА ЗНАНИЕТО В БИЗНЕС ОРГАНИЗАЦИИТЕ – ПРОБЛЕМИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА **262**
Стела Маринова, Любчо Варамезов

ЗЕЛЕНИ ТЕХНОЛОГИЧНИ ИНОВАЦИИ И СТОЙНОСТ НА ФИРМАТА В КИТАЙСКИЯ ИНДУСТРИАЛЕН СЕКТОР: МОДЕРИРАЩАТА РОЛЯ НА ФИНАНСОВИТЕ ОГРАНИЧЕНИЯ **270**
Синюе Ду

РОЛЯТА НА КОНТРОЛА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО В ЗЕМЕДЕЛИЕТО ЧРЕЗ ФИНАНСОВОТО ПОДПОМАГАНЕ ПО ДИРЕКТНИТЕ ПЛАЩАНИЯ В РАМКИТЕ НА ОБЩАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА **283**
Снежана Парушева-Ламбева

ПРЕХОД НА БЪЛГАРИЯ КЪМ ИНДУСТРИЯ 5.0 ..... **296**
Тихомир Георгиев

ПЛАНИРАНЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ В ИНДУСТРИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ – РЕЗУЛТАТИ ОТ ЕМПИРИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ В ОБЛАСТ ВАРНА **303**
Явор Каравелски

ESG ЕФЕКТИВНОСТ И СТОЙНОСТ НА ФИРМАТА ПРИ ПАЗАРНО ПОГРЕШНО ОЦЕНЯВАНЕ: ДАННИ ОТ ИНДУСТРИАЛНИЯ СЕКТОР НА КИТАЙ **310**
Ян Фу

ЕВРОПЕЙСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ И ВНЕДРЯВАНЕ НА МАЛКИ МОДУЛНИ РЕАКТОРИ В ЕВРОПА - ПРАВНИ, ПОЛИТИЧЕСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ЕФЕКТИ ЗА БЪЛГАРИЯ **323**
Албена Белянова, Борислав Боев

ФОРМИРАНЕ НА ПЪРВОНАЧАЛНА ПРЕДПРИЕМАЧЕСКА ГРАМОТНОСТ У ПЪРВОКЛАСНИЦИТЕ В КОНТЕКСТА НА РЕАЛНА ПАЗАРНА СРЕДА **334**
Милка Венкова

ВЛИЯНИЕТО НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА ВЪРХУ УПРАВЛЕНИЕТО И РАЗВИТИЕТО НА СЪВРЕМЕННИЯ БИЗНЕС **340**
Даяна Пламенова Лучева

ДИГИТАЛНИТЕ ТЕХНОЛОГИИ КАТО СРЕДСТВО ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО……...383
Димитрийка Чакова

ВНЕДРЯВАНЕ НА КРЪГОВА ИКОНОМИКА И ЗЕЛЕНИ ТЕХНОЛОГИИ КАТО ФАКТОР ЗА УСТОЙЧИВ БИЗНЕС **357**
Милена Христова

ОПТИМИЗИРАНЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ С БИОЛОГИЧНИ РЕСУРСИ

гл. ас. д-р Цветелина Кабакчиева[1]

Резюме: *Опазването на биологичното разнообразие е сред основните приоритети на съвременните екологични политики. Международната търговия с биологични ресурси има важно икономическо значение, но същевременно създава рискове за природните екосистеми и застрашените видове. Настоящият доклад анализира състоянието на българската политика в тази област и предлага насоки за нейното усъвършенстване чрез развитие на ефективен контрол, устойчив туризъм, мониторинг и икономически механизми за опазване на биоразнообразието.*

Ключови думи: *биоразнообразие, международна търговия, устойчиво развитие, CITES, НАТУРА 2000, екотуризъм.*

JEL: F18, K32, Q20, Q28, Q56

OPTIMIZING BULGARIA'S POLICY ON INTERNATIONAL TRADE IN BIOLOGICAL RESOURCES

Head Assistant Professor Tsvetelina Kabakchieva, PhD

Abstract: *The conservation of biodiversity is among the key priorities of contemporary environmental policies. International trade in biological resources has significant economic importance; however, it also poses risks to natural ecosystems and endangered species. This paper analyzes the current state of Bulgarian policy in this field and proposes directions for its improvement through the development of effective control mechanisms, sustainable tourism, monitoring systems, and economic instruments aimed at biodiversity conservation.*

Keywords: *biodiversity, sustainable development, international trade, CITES, ecotourism, Natura 2000.*

JEL: F18, K32, Q20, Q28, Q56

1. Въведение

Съвременното развитие на световната икономика поставя все по-сериозни предизвикателства пред опазването на биологичното разнообразие. Нарастващото потребление на природни ресурси, климатичните промени и незаконната търговия със защитени видове оказват съществено въздействие върху екосистемите.

[1] ts.kabakchieva@uni-svishtov.bg, СА „Димитър Апостолов Ценов“ - Свищов

България е сред държавите в Европа с богато биологично разнообразие и значителен дял защитени територии. Това създава възможности за устойчиво икономическо развитие, но изисква и ефективни политики за управление и опазване на природните ресурси.

Целта на настоящия доклад е да анализира основните проблеми и възможности за оптимизиране на българската политика в областта на международната търговия с биологични ресурси.

Научният принос на настоящото изследване се състои в систематизирането на основните предизвикателства пред българската политика в областта на международната търговия с биологични ресурси и в разработването на предложения за повишаване ефективността на механизмите за контрол, мониторинг и устойчиво управление на природните ресурси.

В доклада е направен опит за интегриране на екологичните, икономическите и институционалните аспекти на управлението на биоразнообразието, като са формулирани практически насоки за усъвършенстване на националната политика в съответствие с европейските приоритети за устойчиво развитие.

2. Международна търговия с биологични ресурси

Международната търговия с биологични ресурси е важен елемент от глобалната икономика. Наред с положителните икономически ефекти тя може да доведе до свръхексплоатация на природни ресурси, загуба на местообитания и намаляване на популациите на редки видове.

Особено значение има Конвенцията за международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна (CITES), която регулира международната търговия със защитени видове. Като член на Европейския съюз България прилага изискванията на европейското и международното законодателство в тази област.

Основните проблеми могат да бъдат обобщени в следните направления:

- недостатъчен контрол върху незаконната търговия;
- ограничен административен капацитет;
- необходимост от по-добра координация между институциите;
- недостатъчно развитие на цифровите системи за мониторинг.

Таблица 1. Основни рискове и мерки за ограничаването им

Риск	**Предложени мерки**
Незаконна търговия	Засилен контрол и електронно проследяване
Свръхексплоатация на ресурси	Лицензионни режими и квоти
Недостатъчен мониторинг	Развитие на цифрови системи
Климатични промени	Адаптационни политики
Инвазивни видове	Системи за ранно предупреждение

Източник: Авторска разработка.

Необходимо е усъвършенстване на законодателството чрез: хармонизиране на националните норми с европейските политики, въвеждане на по-строги санкции при нарушения, разширяване на електронните системи за мониторинг, повишаване квалификацията на контролните органи.

3. Устойчив туризъм и опазване на биоразнообразието

Устойчивият туризъм представлява важен инструмент за съчетаване на икономическото развитие и опазването на природната среда. Екотуризмът насърчава използването на природните ресурси по начин, който съхранява екосистемите и подпомага местните общности.

България разполага със значителен потенциал за развитие на екотуризъм благодарение на своите национални паркове, природни паркове и защитени територии от мрежата НАТУРА 2000.

Развитието на устойчив туризъм допринася за:

- създаване на заетост в селските райони;
- повишаване на екологичната култура;
- генериране на приходи за местните общности;
- опазване на природното наследство.

Таблица 2. Основни форми на устойчив туризъм и техните ползи

Форма на туризъм	**Основни характеристики**	**Икономически ефект**	**Екологичен ефект**
Екотуризъм	Посещение на защитени територии	Приходи за местните общности	Опазване на природата
Селски туризъм	Традиционен бит и култура	Нови работни места	Поддържане на културния ландшафт
Орнитоложки туризъм	Наблюдение на птици	Развитие на специализирани услуги	Защита на местообитания
Планински туризъм	Пешеходни и природни маршрути	Развитие на инфраструктура	Повишена екологична култура

Източник: Собствени разработки на автора по данни от Министерство на туризма, Министерство на околната среда и водите и Европейската комисия.

Развитието на устойчив туризъм изисква:

- създаване на ефективни политики за управление на защитените територии;
- контрол върху туристическите дейности;
- мониторинг на екологичното въздействие;
- ограничаване на масовия туризъм в чувствителни екосистеми.

4. Национални политики за опазване на биоразнообразието

Националната политика в областта на биоразнообразието е насочена към съхраняване на ценните местообитания и видове чрез прилагане на европейските екологични политики и националните стратегии.

Особено значение имат:

- мрежата НАТУРА 2000;
- Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие;
- агроекологичните мерки;
- устойчивото управление на горските ресурси.

Таблица 3. Основни приоритети на националната политика

Приоритет	**Цел**
НАТУРА 2000	Защита на местообитанията
Мониторинг	Наблюдение на екосистемите
Агроекологични мерки	Устойчиво земеделие
Горско стопанство	Устойчиво управление на горите
Екологично образование	Повишаване на обществената информираност

Източник: Авторска разработка.

Особено значение има Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие, чрез която се събират данни за състоянието на екосистемите и застрашените видове.

5. Влияние на климатичните промени и насоки за оптимизиране на българската политика

Климатичните промени оказват все по-силно влияние върху биологичното разнообразие. Повишаването на температурите, засушаването и екстремните климатични явления водят до промени в местообитанията и увеличават риска за редица растителни и животински видове.

Особено уязвими са:

- високопланинските райони;
- влажните зони;
- горските екосистеми;
- крайбрежните територии.

Необходимо е разработването на политики за адаптация и възстановяване на деградиралите екосистеми.

Устойчивото управление на природните ресурси изисква използването както на ограничителни, така и на стимулиращи икономически механизми. За повишаване ефективността на управлението на биологичните ресурси могат да бъдат предприети следните мерки:

1. Усъвършенстване на нормативната рамка.
2. Създаване на единна цифрова система за мониторинг.
3. Подобряване на координацията между институциите.
4. Повишаване квалификацията на контролните органи.
5. Разширяване на програмите за екологично образование.
6. Насърчаване развитието на екотуризма.
7. Подкрепа за научни изследвания и иновации.

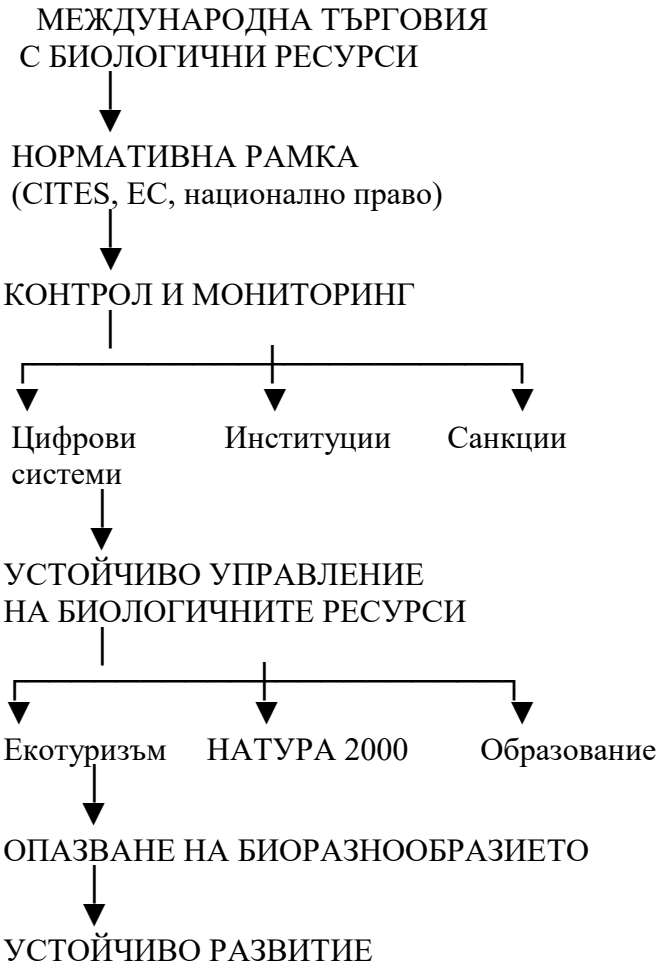

Фигура 1. Концептуален модел за оптимизиране на политиката в областта на международната търговия с биологични ресурси
Източник: Авторска разработка

Фигура 1 представя концептуален модел на взаимовръзките между международната търговия с биологични ресурси, нормативната рамка и инструментите за управление на биоразнообразието. Ефективното функциониране на системата предполага наличие на адекватно законодателство, съвременни механизми за контрол и мониторинг и активно участие на местните общности чрез устойчив туризъм и природосъобразни икономически дейности. Крайният резултат от прилагането на тези политики е постигането на устойчиво развитие и дългосрочно съхраняване на природния капитал.

Таблица 4. Основни направления за оптимизиране на политиката

Направление	Очакван резултат
Законодателство	По-ефективно прилагане на нормите
Мониторинг	По-добър контрол върху ресурсите
Международно сътрудничество	Ограничаване на незаконната търговия
Екотуризъм	Устойчиво регионално развитие
Образование	Повишена екологична култура

Източник: Авторска разработка.

В последните години Европейският съюз насърчава използването на зелени обществени поръчки, кръгова икономика и устойчиво производство като част от Европейската зелена сделка.

6. Заключение

Опазването на биологичното разнообразие и устойчивото управление на природните ресурси са ключови елементи на съвременната екологична политика. България разполага със значителен природен потенциал, който може да бъде използван за устойчиво развитие чрез прилагане на ефективни механизми за контрол, мониторинг и природозащитно управление. Постигането на баланс между икономическото развитие и опазването на околната среда изисква интегриран подход, основан на международно сътрудничество, научнообосновани решения и активно участие на всички заинтересовани страни.

Получените резултати потвърждават необходимостта от интегриран подход при управлението на биологичните ресурси. Оптимизирането на политиката следва да бъде насочено не само към ограничаване на незаконната търговия, но и към създаване на условия за устойчиво използване на природния капитал чрез иновации, цифровизация и активно участие на местните общности. Това би позволило едновременно постигане на екологични, социални и икономически ползи в дългосрочен план.

Използвани източници

Александров, А. (2018). *Екологична политика и устойчиво развитие*. София: УНСС.

Георгиева, М. (2020). Устойчиво управление на природните ресурси в България. *Икономически и социални алтернативи*, 4, 55–68.

Конвенция за международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна (CITES).

Министерство на околната среда и водите. (2022). *Национална стратегия за биологично разнообразие*. София.

Петров, П. (2019). *Екотуризъм и регионално развитие*. Варна: ИУ–Варна.

Стоянова, Е. (2021). Ролята на НАТУРА 2000 за опазване на биоразнообразието. *Научни трудове на Русенски университет*, 60(5), 112–118.

Национална стратегия за биологичното разнообразие на Република България 2021–2030.

Програма НАТУРА 2000 за Република България.

Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES). Official Text and Appendices.

European Commission. (2020). EU Biodiversity Strategy for 2030. Brussels.

European Environment Agency. (2023). State of Nature in the European Union. Copenhagen.

Ministry of Environment and Water of the Republic of Bulgaria. (2024). National Report on the State of the Environment. Sofia.

Ministry of Environment and Water of the Republic of Bulgaria. (2024). National Biodiversity Monitoring System. Sofia.

OECD. (2023). Biodiversity, Natural Capital and the Green Transition. Paris.

United Nations Environment Programme. (2020). Global Biodiversity Outlook 5. New York.

World Bank. (2023). Biodiversity and Development Report. Washington, DC.